

III. kongres jugoslovanskih rudarjev v Ljubljani

Včeraj dopoldne se je v Ljubljani v Domu sindikatov začel III. kongres rudarjev Jugoslavije, ki se danes nadaljuje. Kakor smo že poročali, prisostvujejo tudi delegati angleških in zahodnonemških rudarjev ter družine ponesrečenih angleških rudarjev iz revirja Durham.

Potem ko so zbrani rudarji pozdravili začetek kongresa z internacionalo, je predsednik Sindikata rudarjev Jugoslavije tov. Milan Trninić pozdravil goste in sicer generalnega sekretarja Zveze sindikatov Jugoslavije tovariša Ivana Božičevića, sekretarja republiškega odbora sindikatov Slovenije tov. Mavricija Borca, predsednika zveznega odbora sindikatov kovinarjev Jugoslavije tov. Jova Subasića in druge. Tov. Trninić je nato prebral pismo maršala Tita delegatom III. kongresa, ki jim želi uspešno in plodno delo. Svoj izostanek so opravičili luksemburški rudarji, ki so sporočili delegatom, da nimajo možnosti prisostvovati kongresu.

Centralni komite KPJ je poslal zbranim rudarjem naslednje pismo:

»Pozdravljamo kongres in mu želimo uspešno delo. Prepričani smo, da bo sindikat rudarskih delavcev Jugoslavije posvecal največjo pozornost nadaljnjemu utrjevanju delavskih svetov, ki so temeljni kamen naše socialistične demokracije, da bo posvečal vso skrb nenehnemu kulturnemu in političnemu izobraževanju in vzgajanju rudarjev, kar bo največji prispevek k naši socialistični izgradnji.«

Nato je v imenu Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije pozdravil rudarje tov. Ivan Božičević, ki je med drugim dejal:

»Mislim, da so rudarji dosledno izpolnili obljube z II. kongresa, ki je bil leta 1949 v času najhujše ekonomske blokade s strani Sovjetske zveze. Vaš II. kongres je bil manifestacija enotnosti in pripravljenosti braniti našo zemljo in nadaljevati borbo za socializem v naši državi. V teh letih nismo samo obravnavali enotnosti našega delavskega razreda in naših narodov, marveč smo jo še bolj okrepili. Ekonomska blokada je zlomljena, izdajali so razkrinkani. Ni jim uspelo, da nas izolirajo v svetu, ni jim uspelo, da bi prikrili svoj imperializem in rovarjenje proti naši imperializem. V tem obdobju nam je pod vodstvom naše Partije, ki gradi na enotnosti delavskega razreda in naših narodov, uspelo razširiti naše zveze z drugimi državami in povečati ugled naše domovine, našega delavskega razreda in naših sindikatov. Našli smo mnogo novih prijateljev naših narodov. Prijateljev imamo vsak dan več. To vidimo tudi na tem kongresu, ki mu prisostvujejo tudi delegati.

Med obema kongresoma je bil storjen v izgradnji socializma velik korak naprej. Naši delovni kolektivi upravljajo podjetja. To dejstvo pa postavlja pred naše sindikate velike naloge, kakršnih doslej ni imel pred seboj delavski razred še nikjer na svetu. Naši sindikati morajo nuditi delavskemu razredu čim več pomoči pri ustvarjanju novega lika delavca, ki ne bo samo dober proizvajalec, ampak tudi dober gospodar. Zaradi tega je najvažnejša naloga naših sindikatov kulturno, ideološko in ekonomsko izobraževanje ter vzgajanje našega delavskega razreda. Prav sindikalna organizacije morajo gledati, da upravljajo podjetja ne le za stvar delavskih svetov, temveč, da bo to stvar slehernega kolektiva. Ni dovolj, da izvolimo samo delavski svet; potrebno je, da vsi naši delavci neprenehoma sodelujejo v uravnavanju podjetja, da vsa važnejša vprašanja pretresajo na svojih sestankih in konferencah, ki naj bodo neizperjen vir novih predlogov in novih idej za izboljšanje proizvodnje in upravljanja. Potrebno je, da imajo vse važnejše odločbe, ki jih sprejme delavski svet, svoj izvor prav na takšnih množičnih konferencah.

Neposredno pred nami je naloga uveljaviti v življenje novi plačni sistem, ki je eden glavnih elementov novega sistema in eden izmed pogojev, da bo delavsko upravljanje postalo res last vsa delavskega razreda. Plača našega delavca ni več odvisna le od tega, kako bo delal v proizvodnji, ni več odvisna od tega, kako bo izpolnjeval norme, temveč od tega, kako bo sodeloval v upravljanju. Ako bo upravljanje podjetij po kolektivnih boljših, bo plača večja, ako bo slabše, bo plača manjša. Novo v tem sistemu je to, da je sleherni delavec še bolj vezan na skupnost, da je njegova eksistenca še bolj odvisna od tega, kako dela ves kolektiv, celotni delavski razred. Izredno važno je pravilno sestavljanje tarifnih pravilnikov. Če bi dovolili izenačenje plač ali prav poseb-

Včeraj je zasedal odbor za gospodarstvo in finance Ljudske skupščine LRS

Včeraj dopoldne se je v prostorih Ljudske skupščine začelo zasedanje odbora za gospodarstvo in finance. Na tem zasedanju so razpravljali o predlogu družbenega plana LRS za leto 1952 in o predlogu proračuna Ljudske republike Slovenije za leto 1952 ter o predlogu zaključnega računa za leto 1950. Odbor je po obrazložitvi predlogov po zastopnikih vlade sprejel vse tri zakonske predloge brez spremembe in sprejel sklep, da predloži predloge skupščini v obliki, kot jih je predložila vlada, da jih zakoniti. Ljudska skupščina LRS se bo danes dopoldne ob 10. sestala na svoje tretje izredno zasedanje.

Angleški delegat je predlagal vstop v Mednarodno svobodno federacijo rudarjev

no velike razlike v plačah, kar ponekod poskušajo uveljavljati, bi dejansko dovolili, da nekdo več dobi, kakor je dal, oziroma da manj dobi, kakor je doprinesel skupnosti; se pravi, dovolili bi, da bi skupina delavcev izkoristala drugo skupino delavcev. Napake, ki se dogajajo pri sestavljanju tarifnih pravilnikov, je treba odločno popravljati, ker imajo lahko hude posledice. Ako bi bil nekdo nepravilno nagrajen, ako bo nekdo prejemal nekaj na račun drugega, potem bo tisti, ki bo oškodovan, naravno nezadovoljen in bo izgubil zanimanje ne samo za delo, temveč tudi za upravljanje podjetja, kar bi se kmalu pokazalo v ekonomiki samega podjetja. Če bi to dopustili, bi imele takšne napake seveda tudi vpliv na enotnost našega delavskega razreda.

Prepričan sem, da bo kongres o teh vprašanjih temeljito razpravljal in razčistil vse, kar je nejasnega, da bo sprejel dobre sklepe za bodoče delo.

Med govornim generalnega sekretarja Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije je prišel na kongres predsednik vlade LR Slovenije tov. Miha Marinko, katerega so delegati burno pozdravili.

Nato je III. kongres rudarjev Jugoslavije pozdravil sekretar Republiškega odbora Zveze sindikatov Slovenije tov. Mavricij Borc, ki je želel delegatom obilo uspehov pri delu.

V imenu 710.000 angleških rudarjev je zatem govoril podpredsednik nacionalnega sindikata angleških rudarjev

in član izvršnega odbora Svobodne mednarodne federacije rudarjev William Ernest Jones, ki je zdaj že drugi v naši državi. V imenu angleških rudarjev je želel kongresu uspeh pri delu ter se zahvalil za gostoljuben sprejem družin ponesrečenih angleških rudarjev. Predlagal je, naj bi se jugoslovanski rudarji vključili v Mednarodno svobodno federacijo rudarjev. Ob koncu je podaril predsedniku Sindikata jugoslovanskih rudarjev tov. Milanu Trniniću knjigo, Zgodovino delavskega gibanja med angleškimi rudarji.

V imenu zahodnonemških rudarjev, ki jih je okrog 650.000, je kongres pozdravil še član predsedništva industrijskega sindikata rudarjev Zahodne Nemčije Karel Goronyz. Delegat nemških rudarjev je med drugim dejal: »Ko so me skupaj s Herbertom Steinom poslali na ta kongres v Jugoslavijo, sem bil globoko presunjen. Zavedal sem se, da grem v državo, kjer so Nemci prizadejali toliko zla. Ko sem pravkar poslušal internacionalo, sem se spomnil na svoje 30-letno delo v socialistični stranki. Zelo ljubo mi je, da sem tukaj na kongresu. Vsa kmal spremljamo vaše delo in se veselimo vseh vaših uspehov. Upam, da bom na kongresu spoznal, kje in kako naj vam pomagamo.«

Pozdravljen z vzkliki naši Partiji je nato spregovoril predsednik vlade LRS tov. Miha Marinko, ki je pozdravil kongres in povedal zbranim rudarjem nekaj misli, ki naj bi jih upoštevali pri svojem delu.

Iz govora predsednika vlade LRS Mihe Marinka

»Mislim, da je dejal tov. Marinko, da je naš delavski razred lahko ponosen na rudarje, ki so dali ta leta silno velik prispevek pri obnovi naše industrije in prometa in v proizvodnji. Njihove sindikalne organizacije so k temu uspehom mnogo pripomogle. Lahko trdimo, da so dali naši rudarji prave od sebe tudi pri razvijanju tiste delavske razredne zavesti, ki je del velikega poleta našega delavskega razreda in ki se oblikuje v vsem našem političnem življenju, v naši borbi za ustvarjanje socialističnih oblik v gospodarstvu in v družbeni skupnosti nasploh. Ta razvoj je bil tolikšen, da lahko danes ta kongres z zadovoljstvom in ponosom ugotovi izpolnjene naloge.

Danes smo pred novo veliko nalogo, pred nadaljnjo demokratizacijo v gospodarstvu in na področju ljudske oblasti. Mislim, da bi kongres morali govoriti o nalogah, ki so s tem v zvezi. Lahko rečemo, da se bodo že letos pokazali spritno izvajanja zakona o ljudskih odborih veliki uspehi. Ti bodo najboljši odgovor tistim, ki pravijo, da sicer dobro delamo, da se čuti na predek, vendar po njihovem mnenju s tem sistemom ne bomo dosegli večjih uspehov. Za naše potrebe in za našo stvarnost so naši popolnoma ustrezajoči pot. Kot politični delavec bi vas pozval, da posebno sindikati in vse družbene organizacije se povečate svoje napore ter s svojim delom in predlogi vplivate in odločate o celotnem našem bodočem delu pri ustvarjanju naše družbene skupnosti. Ni se treba bati, da naši delavci, posebno pa še rudarji, tem nalogam ne bi bili kos.

Jutri bo v Sloveniji zasedanje Ljudske skupščine, ki bo razpravljala o republikanskem družbenem planu. V razpravi o njem se je pokazalo, da so naši delovni kolektivi pokazali večje

razumevanje za koristi skupnosti in imamo celo vrsto primerov, ko so sami delovni kolektivi sprejeli obveznosti, da bodo ustvarili večjo akumulacijo. V tej smeri so naši delovni kolektivi precej napredovali in v primeri s sicer dobri tovariši na direkcijah in v visjih združenjih, ki se nekako boje, kako bo mogoče izpolniti obveznosti do skupnosti. Med razpravo o družbenem planu se je jasno pokazalo, da strah pri teh tovariših ne izvira iz nekih zlonamernih tendenc, temveč iz navajenosti na administrativno usmerjanje gospodarstva. Zaradi decentralizacije se pri mnogih pojavlja bojazen, da bo sicer morda slabše, pojavlja pa se tudi mišljenje, da brez njih ne more biti ničesar. Spritno nekajletnega centralističnega sistema so ti pojavili dokaj razumljivi.

Medtem pa so se člani naših delavskih svetov močno osamosvojili in vzgajali in danes že zelo kritično ocenjujejo delo državne upravne operativne. Sindikalne organizacije čakajo velike naloge predvsem v svetih izvajalcev, ki jih določa zakon o ljudskih odborih. Sveti proizvajalce bodo nudili široko delovno področje za vse naše organizacije, ker bodo le-ti pravzaprav materialna osnova, ob kateri se mora začeti še močnejše odražati politični vpliv našega delavskega razreda in naših delovnih ljudi na vse naše družbeno življenje. O tem, kako bo delavec živel in kaj bo imel izven t. im. o tem, kakšen bo njegov življenjski standard, in o tem, kje se bodo naši delavci kulturno-politično vzga-

Stafeta Letalske zveze Jugoslavije

S Knežpolja pod planino Kozaro, od koder je med narodnosvobodno vojno odletel na borbeni polet prvi partizanski pilot Franjo Kluz, bo odšla dne 1. maja stafeta Letalske zveze Jugoslavije. Iste ga dne bo prispela v Prijedor, kjer bo letalski miting, od tam pa nadaljevala pot v Daruvar in Zagreb. Z letali bodo odnesli stafeto iz Zagreba v Maribor, nato v Ljubljano, Pulj, Reko, Zadar, Sinj, Vis, Mostar, Sarajevo, Nikšić, Titograd, Ivanograd, Skoplje, Bitolj, Kumanovo, Pristino, Niš, Zaječar, Kragujevac, Vršac, Zrenjanin, Subotico, Sombor, Borovo, Novi Sad in Rumo. V vseh teh krajih bodo letalski mitingi, na katerih bodo sodelovali naši najbolj znani piloti in jadranci. Stafeta, s katero bodo mladi letalci nesli pozdrav tovarišju Titu za njegov 60. rojstni dan, bo napravila 3000 km dolgo pot. Maršalu Titu bo izročil stafeto palico Cedomir Čuričić, sekretar republiškega odbora Letalske zveze Hrvatske.

Razstava znanstvenih odkritij slovesno odprta

V navzočnosti zastopnika francoske republike g. konzula Oyvnetta iz Beograda ter g. Leveillea, direktorja Palače odkritij in predsednika Mednarodne zveze znanstvenih in tehničnih muzejev iz Pariza, je bila včeraj ob 11 dopoldne v Moderni galeriji v Ljubljani slovesno odprta razstava znanstvenih odkritij, ki jo je organiziral Tehnični muzej Slovenije. K slovesnosti se je zbralo veliko število znanstvenikov in zastopnikov kulturnih ustanov. Vse navzoče je v daljšem nagovoru pozdravil šef metalurškega inštituta in predsednik tehničnega muzeja prof. inž. Ciril Rekar, ki se je zahvalil francoski državi, da je dala na razpolago to potujočo razstavo in prevzela tudi dober del stroškov. V imenu francoskega veleposlanstva je g. konzul izrazil veselje, da bo razstava v Ljubljani pripomogla k ponovni poglobitvi kulturnih stikov med Francijo in Jugoslavijo, posebej še s Slovenijo. G. direktor Palače odkritij je ob obirno orisal pomen te veličastne pariške ustanove ter znanstvenih in tehničnih muzejev. Predsednik Sveta za prosveto in kulturo tovariš Boris Ziberl je v imenu vlade LRS odprl razstavo in naglasil njen trojni pomen: poglabljanje stikov in medsebojno spoznavanje, nove pobude za naše narode v socialistični graditvi in uspešen pričetek delovanja Tehničnega muzeja Slovenije.

KONGRES UČITELJEV JUGOSLAVIJE KONČAN

V nedeljo se je končal ustanovni kongres Zdrženja učiteljev Jugoslavije. Na kongresu so sprejeli resolucijo o nadaljnjih nalogah Zdrženja učiteljev in resolucijo, ki graja londonsko konferenco. V centralno upravo je bilo izvoljenih 30 in v nadzorni odbor 5 članov. V resoluciji o nadaljnjih nalogah Zdrženja učiteljev Jugoslavije je poudarjeno, da se je družbeni položaj učiteljev v naši državi po osvoboditvi zelo izboljšal in da je sedaj učitelj pomemben činitelj v kulturnem, političnem in prosvetnem življenju države. Poslednje uredbe o nagrajevanju učiteljev so še bolj utrdile ta položaj. Naši učitelji so imeli velikansko vlogo v graditvi šolskih objektov ter širjenju kulturne in prosvete med ljudstvom, vendar pa morajo učitelji navzlic tem uspehom nujno povečati svojo dejavnost v množičnih organizacijah, saj so mnogi med njimi zanemar-

jali in izobraževali, se bo dober del razpravljalo zunaj tovarne. Zaradi tega je izredno važno, da kolektivi delujejo kot celota. Zelo važno je, da se vertikalno povezujejo sindikalni organi posamezne panoge močnejše uveljavijo tudi s koordinacijo sindikalnih organov na horizontalni osnovi, ker bo to lahko najmočnejše vplivalo na socialistične skupnosti v vsakem industrijskem kraju. Na ta način se bo začelo razpravljati tudi v našem kmetstvu o tem, kako naj razvija in mehanizira proizvodnjo. Ne smemo pozabiti, da bomo samo z večjo kmetijsko proizvodnjo pospešili razvoj socializma na naši vasi.

Po čem je bil čas, ko smo se v naših sindikatih v primeri z delom predvojnih sindikatov premoledno trudili. Pred vojno smo se borili z vso silo, da dohimo v svoje roke vsaj nekaj mest, da bo župan naš človek, ali da bi imeli vsaj nekaj svojih občinskih odbornikov. Mislim, da smo šli po vojni v tej smeri korak nazaj, ker se je vse preveč pozabljalo na nalogo, kako kontrolirati organe naše ljudske oblasti. Zakon ljudskih odborov bo bistveno spremenil obliko političnega življenja, spremenil na bo tudi sistem organov oblasti. Zaradi tega je še posebno važno, da o njem razpravljajo vsi naši delavski organi čim več, ker nam bodo tako olajšali demokratizacijo državne oblasti. Zamisljena je, da bodo konec leta v rokah državnega aparata samo se regulativne funkcije in da bo državni aparat delal predvsem potrebne analize, s pomočjo katerih bodo ljudski zastopniki kritično razpravljali o dotičnih problemih in dajali predloge, da posamezne stvari kar najbolje uredimo oziroma izboljšamo.

Razviti moramo široko politično delavnost. Na ta način bomo najbolj odgovorili vsem, ki kritizirajo, ki se poslužujejo vseh mogočih načinov, da izvajajo na našo državo pritisk, posebno državam Kominterni, obenem pa bomo s tem odgovorili proti novim grobim poskusom glede Trsta, ki v stvari niso same trzsko vprašanje, temveč mnogo globlje in širše vprašanje, ki predstavlja precej večjo nevarnost, ker predstavlja težnje nazadnjaških sil (Vzkliki: »Trst je naš! Trsta ne damo! Tito-Partijale!) Kar se tiče Trsta, smo dosegli popolno enotnost in odobravanje politike, ki jo vodi naša zvezna vlada. To naso politiko odobravajo celo tisti, ki imajo ponavadi vselej kaj pripomniti.

Za naše delo se zanimajo sindikati v raznih državah. Nekateri ga odobravajo, drugi z zanimanjem pričakujejo, kako bo uspelo. Od nas je odvisno, da bomo dokazali, da ne gre za noben eksperiment, temveč za zavestno delo, da je to naš razvoj tako pred vojno, skozi narodno osvobodilno borbo, preko obnove do novih oblik naše socialistične družbe. Na ta način bomo največ doprinesli k obvarovanju miru na svetu, k razvijanju socialistične ideologije in k širjenju socializma!

Po dopoldanskem odmoru je podal daljše poročilo o delu sindikalnih podružnic jugoslovanskih rudarjev po II. kongresu predsednik tovariš Milan Trninić. Kongres nadaljuje danes svoje delo.

Obsodba zarotnikov in vohunov

Pred okrožnim sodiščem v Skoplju je končana razprava zoper skupino zarotnikov in vohunov, ki so bili v službi albanske obveščevalne službe. Na javni razpravi so obtoženci svoje zločine priznali, ker jih sploh ni bilo mogoče tajiti, in sta bila na smrt z ustrelitvijo obsojena Alija Ziberi in Nazif Aliti, medtem ko je bilo 6 obtožencev obsojenih na do 15 let strogega zapor.

Pred okrožnim sodiščem v Novem Sadu pa so razpravljali o vohunskem prizadevanju in delu 5 oseb, ki jih je bila najela madžarska obveščevalna služba. Glavna obtoženka Iona Baroš iz Sente je že pred 4 leti ilegalno odšla na Madžarsko, kjer so jo člani najeli za vohunko. Z vohunskimi nalogami je dvakrat prišla ilegalno v našo državo, pri tretjem njenem prihodu pa so jo zajeli. Obsodili so jo na 5 let strogega zapor, druge obtožence, ki so ji pomagali ter dajali zavetje, pa na strogi zapor od enega leta do dveh let.

Primarne volitve v ZDA

Washington, 28. apr. (UP). V Arizoni, Arcansasu, Coloradu, Georgiji in Utahu so bili včeraj izvoljeni delegati za pokrajinski kongres republikanske stranke v Chicagu, na katerem bodo izvolili republikanskega kandidata za predsedniške volitve. Po še nepopolnih podatkih iz štirih držav je 28 izvoljenih delegatov pristaveš generala Eisenhowera, 22 pristaveš senatorja Tafta, 4 delegati se še niso opredelili, med tem ko se je za Stassena in Warrena izjavil le po en delegat.

Člani delavskih društev iz vse Slovenije bodo priredili za zaključek dramskega tečaja pri Izvršnem odboru Ljudske prosvete Slovenije v proslavo 1. maja akademijo:

»PRISLUHnite NASI BESEDI«
v Domu sindikatov, Miklošičeva cesta št. 22, na Delavskem odru 30. aprila ob 16. uri. Vstop prost.

Tov. Miha Marinko govori delegatom na III. kongresu rudarjev Jugoslavije

Vomni invalidi na zdravljenju v kopalniških in zdraviliških

Po pogodbi med zveznim svetom za zdravstvo in socialno politiko in Putnikom pojde letos v obmorska zdravilišča 5325 vojnih invalidov, okoli 10.000 vojnih invalidov pa v razna kopalnišča. Za zdravljenje vojnih invalidov v zdraviliških in kopalniških skrbí poleg zveznega sveta za zdravstvo in ljudske oblasti tudi Zveza vojaških vojnih invalidov in do lanskega leta so znašali stroški tega zdravljenja nad 160 milijonov dinarjev. Število invalidov, ki so na zdravljenju, pa je od leta do leta zelo različno. Leta 1945 jih je bilo 690, leta 1948 že 8826, lani pa nad 15.000. Vsega skupaj je bilo po vojni v zdraviliških in kopalniških nad 56.000 vojnih invalidov.

Zgodi se večkrat tudi to, da niso izkoriščena vsa gnotna sredstva, ki so za zdravljenje invalidov na razpolago. Tako je n. pr. na razpolago sredstev za zdravljenje 17.000 vojnih invalidov, zdravi pa se jih samo 15.000. To se dogaja zaradi tega, ker pošiljajo okrajne organizacije vojnih invalidov svoje člane v

razna kopalnišča in zdravilišča brez zdravniškega pregleda in jih potem uprave zdravilišč in kopalnišč vračajo domov, ker zdravilišča, v katero so bili poslani, zanje niso primerna. Marsikje pa se tudi dogaja, da začno komisije zdravnikov pregledovati vojne invalide šele konec aprila, medtem ko se meseca maja že odpirajo zdravilišča in kopalnišča. Ker niso pravočasno pregledani, mnogi vojni invalidi niso delžni zdravljenja. Letos bodo skušali vse take napake odpraviti in preprečiti.

Tehnična pomoč za dograditev 6 zadrudnih domov v FLRJ

Beograd, 28. apr. Zastopnik sekretariata OZN za tehnično pomoč je izjavil naši delegaciji, ki je pred kratkim obiskala sekretariat OZN, da bo dala ta organizacija Jugoslaviji pomoč za dokončanje 6 zadrudnih domov, ki jih bodo predlagale naše zadrudne organizacije, in sicer v vsaki republiki po enega. Glavna zadrudna zveza FLRJ je s pismom obvestila zastopnika sekretariata OZN za tehnično pomoč, da se strinja s tem predlogom.

Sekretariat OZN za tehnično pomoč (TAA) bi dal denarna sredstva za nabavo higienskih naprav za zadrudne domove (instalacije, za kanalizacijo, vodovod, električno napeljavno, ogrevanje itd.) in nabavil vso notranjo opremo (filmski projektor z zvocnikom, priprave za gimnastiko, naprave za zdravstveno postajo, opremo za knjižnico, radijske aparate, opremo za prenosljivo mehanično delavnico za popravilo električnih naprav, traktorjev in drugih kmetijskih strojev in orodja).

Di Vittoriju so odvzeli potni list

Rim, 28. aprila. (AFP) Generalnemu sekretarju italijanske Konfederacije dela in komunističnemu poslancu Di Vittoriju so oblasti na italijanski meji ob njegovi vrnitvi iz ZSSR odvzele potni list. Casopisi zatrjujejo, da je Di Vittoriju v Moskvi objavil v »Pravdi« članek, v katerem je napadel italijansko vlado. Dva demokratična člana sta zaradi tega članka zahtevala v skupščini pojasnilo. Proti Di Vittoriju so vložili tožbo.

Katastrofa ameriškega rušilca »Hobsona«

Washington, 28. apr. (Reuter) Ameriški rušilec »Hobson« se je pretekle noč na Atlantskem oceanu, potem ko je začel v letalonosilko »Waspon« potopiti. Do te nesreče je prišlo med nočnimi manevri sredi Atlantskega oceana približno 2000 km od Norfolkja v ameriški državi Virginiji in 1110 km od Azorskega otočja. Število žrtev še ni znano. Na potopljenem rušilcu je bilo 13 oficirjev in 212 mornarjev. Na letalonosilki je bil poškodovan sprednji del.

Po sporočilu admiralteta ZDA je od posadke »Hobsona« izgubilo življenje 174 mož. Nesrečo je preživelo samo 61 članov posadke. To je ena izmed največjih katastrof, ki so doletele ameriško vojno mornarico v miru. Reševalna dela sta ovirala tema in slabo vreme. Poveljnik rušilca kapetan William Tierney je utonil skupno s svojo ladjo.

Posojilo Mednarodne banke

Washington, 28. apr. (UP). Mednarodna banka za obnovo in razvoj je v zadnjih petih letih odobrila posojila v znesku 1.326.183.000 dolarjev, v devetih poslednjih mesecih do 31. marca 212 milijonov 658 tisoč dolarjev vladam 14 držav. Od te vsote je dobil Belgijski Kongo 40 milijonov, Belgija 30 milijonov, Južna Rodezija 28 milijonov in Italija 10 milijonov dolarjev. V prvem razdobju je bilo Jugoslaviji odobrenih le 2.700.000 dolarjev.

»PRISLUHnite NASI BESEDI«
v Domu sindikatov, Miklošičeva cesta št. 22, na Delavskem odru 30. aprila ob 16. uri. Vstop prost.

Mirovna pogodba in varnostni pakt med ZDA in Japonsko sta začela veljati včeraj popoldne

Japonska ima sedaj pravico sklepati obrambne zveze v soglasju z Ustanovno listino OZN — Zdržavne države Amerike so se odpovedale reparacijam

Washington, 28. aprila. Danes ob 13.30 sta začela veljati mirovna pogodba z Japonsko in varnostni pakt med ZDA in Japonsko, ki so ju podpisali v San Franciscu meseca septembra 1951. V ameriškem ministrstvu za zunanje zadeve so slovesno izmenjali ratifikacijske listine. Riudži Takeuci je istočasno izročil akreditivna pisma kot prvi povojni odpravnik poslova Japonske v ZDA. Pri slavnosti so bili navzoči zastopniki držav podpisnic mirovne pogodbe in vplivne ameriške osebnosti.

Ob zaključku slovesnosti je ameriški minister za zunanje zadeve Acheson prebral izjavo predsednika Trumana, v kateri pravi med drugim, da dobiva Japonska svojo suverenost v trenutku, ko skuša sovjetski imperalizem, ki je že zajel mnoga področja in zasuziljivo narode, svoj izkoriščevalni sistem razširiti s posredno in neposredno napadalnostjo. Po mirovni pogodbi se Japonska odrekla suverenosti nad vsem ozemljem

mora Japonska plačati reparacije, da pa njeno gospodarstvo se ni dovolj močno, da bi moglo zadostiti vsem zahtevam prizadetih držav.

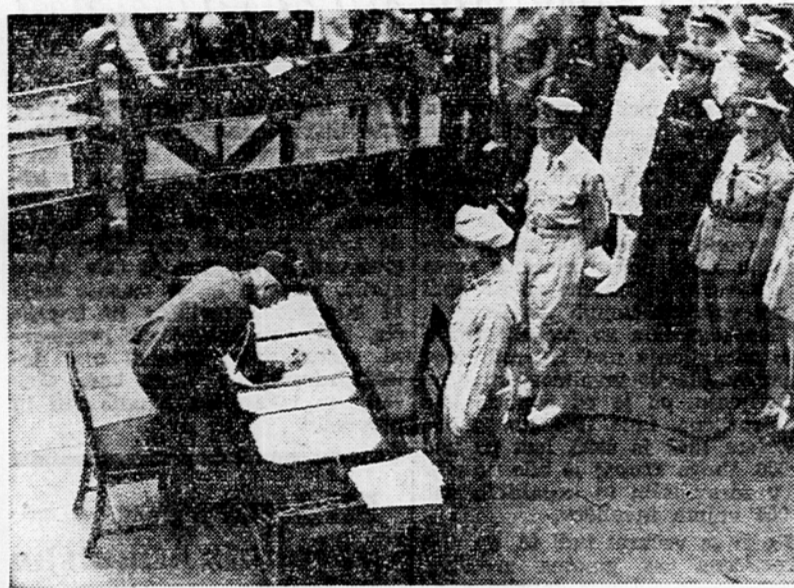
ZDA so se odpovedale reparacijam. Mnoge države pa se sedaj pogajajo z Japonsko za plačilo reparacij v denarju ali uslugah.

Mir med Japonsko in kuomintangsko Kitajsko

Taipeh, 28. apr. (AFP). Predstavniki japonske in kuomintangske vlade so končali razgovore o sklenitvi mirovne pogodbe. Sporazumeli so se, da se odpravi stanje, ki je trajalo 20 let med Kitajsko in Japonsko.

Mirovno pogodbo bodo popoldne slovesno podpisali v Taipeiju. Med pogajanjmi je japonska vlada sporočila kuomintangski vladi, da priznava njeno oblast le na Formozu.

V poročilu odbora je poudarjeno tudi, da bo treba Formozo in »drugim ključnim področjem« dati vojaško pomoč 250 milijonov dolarjev.

Podpis kapitulacijske pogodbe Japonske leta 1945 na ameriški vojni ladji »Missouri«.

razen otokov, ki tvorijo pravo Japonsko. Otoki v Tihem oceanu, ki jih je imela prej Japonska, so postavljeni pod skrbništvo Združenih narodov. Japonska se zavezuje, da bo prosila za sprejem v članstvo OZN, da se bo držala smotrov splošne deklaracije o človeških pravicah in mednarodnih predpisov glede trgovine.

S potrditvijo mirovne pogodbe je dobila Japonska pravico do sklenjanja obrambnih zvez v soglasju z Ustanovno listino OZN. Glede reparacij bo morala Japonska povrniti vojno škodo. V mirovni pogodbi je določba, da

Francija za tesne odnose z Japonsko

Pariz, 28. apr. (Reuter). »Francija bi rada navezala najtesnejše stike z Japonsko« — je izjavil včeraj francoski zunanji minister Robert Schuman v poslanici japonskemu narodu. Schuman pravi, da je Francija podpisala mirovno pogodbo z Japonsko v upanju, da bo pomenila novo obdobje na Daljnem vzhodu in da bo nastal nov duh prijatelj-skega sodelovanja med Japonsko in drugimi svobodnimi državami.

ANGLEŠKOEGIPTOVSKI ODNOSI

Londonski tisk napoveduje, da bo Egipt odklonil angleške predloge glede Sudana

London, 28. apr. Londonski tisk po udara, da je le malo upanja, da bi bil dosežen sporazum o angloegiptovskih »razgovorih« v Londonu. Velika Britanija, piše »Observer«, bržkone ne bo priznala egiptovskih zahtev za suverenost nad Sudanom na temelju, ki ga je uradno razglasila egiptovska vlada. Zahteve kralja Faruka so dalec prekoračile okvir, v katerem bi bila možna pogajanja.

»Observer« trdi, da so se razgovori o obrambi Sueškega prekopu pomaknili mnogo dalje in da je egiptovski značaj te cone sedaj v načelu priznan. Včerajšnji »Sunday Times« poudarja, da bo Velika Britanija priznala nominalno suverenost kralja Faruka nad Sudanom, vendar pa s pogojem, da se s tem strinjajo Sudanci. To je celoten rezultat pogajanj, ki so trajala več tednov v Kairu in Londonu. Po mnenju časopisa lahko že v naprej napovedujemo, da bo Kairo zavrnil britanske predloge, vendar pa je mo-

goče da bo prišlo do tristranskih razgovorov med Vel. Britanijo, Egiptom in Sudanom in do tega, da bodo proučevali možnost za sestavo egiptovsko-britansko-ameriške komisije, ki bi nadzirala ustavni razvoj Sudana.

Kakor izjavljajo britanski funkcionarji, bo minister za zunanje zadeve Anthony Eden proučil z britanskim veleposlanikom v Kairu Stevensonom in generalnim guvernerjem Sudana Howsom novo britansko obliko za obnovo anglo-egiptovskih pogajanj. Ni še določeno, kdaj se bo tem razgovorom pridružil poseben odposlanec predsednika egiptovske vlade Amr paša, ki je prav tako v Londonu. Funkcionarji egiptovskega veleposlanstva izjavljajo, da so v stikih z britanskim ministrstvom za zunanje zadeve.

Stevenson in Howe se bosta verjetno še ta teden vrnila v Kairo in Hartum. To sporočilo britanskim uradnih krogov razlagajo kot opozorilo, da bo novo britansko besedilo zadnja beseda vlade v poskusu za obnovo pogajanj z Egiptom.

KULTURNI RAZGLEDI

J. B. Priestley: INŠPEKTOR NA OBISKU

Ko je ljubljanska Drama pred vojno predvajala Priestleyev »Brezov gaj«, je Josip Vidmar pisal v Gledališkem listu o umešaniku, »ki je v sedanjem nemirnem in išočem času ostal zvest tradicijam starih velikih angleških pripovednikov, od katerih se očitno uči širokega, lagodnega pripovedovanja. In prav ta odlika Priestleyevega sloga se tako lepo odraža kljub siloviti dramatski zgoščenosti snovi v »Inšpektorju na obisku«.

Katastrofalnega gospodarskega razkroja, velike gospodarske krize na kraju dvajsetih let sedanjega stoletja, ob polomu svojega podjetja izgubi tudi moralno ravnotežje. »Inšpektor na obisku« pa obravnava dobo dve desetletji nazaj, okrog 1910, čas močnega prosperitete angleškega kapitala, ki postane nekaj let pozneje povzročitelj svetovnega spopada. Kapital triumfiraja, gaji malega človeka, prezira vse, kar je socialno šibko in se pri svoji brezobzirnosti »boji samo eno« — javnega mnenja, »javnega škandala, ki bi omajal njegove gospodarske interese. Tipična predstavnik ta kapitalistične družbe sta zakonca Birlingova v vsej svoji oholosti in brezsrčnosti. Skoraj bi morali sem pritevati tudi Geralda Krofta, če ne bi bilo vsaj nekaj rahlo svetlejših odtenkov v razmerju do nesrečnega dekleta, ki so jo Birlingovi in Croft pogajali v samomer. Danilo Gorinšek in Tita Veljakova igra zakonca Birlinga. Priestley se je skrbno ogibal beločernega risanja, saj so nekje na dnu ti njegovi ljudje skoraj vsi tragične žrtve okolja, vzgoje in razmer. V igranju vloge obeh zakoncev pa tega ni bilo dovolj čutili. Predvsem je Tita Veljakova poudarila hladno nadutost vplivne tovarnarjeve žene Sydney

Japonska bo začela ustvarjati lastno vojsko

Washington, 28. apr. (UP). Posebni odbor ameriškega Kongresa je sporočil, da bi morala Japonska čimprej začeti ustvarjati lastne kopenske sile, da ameriške vojaške sile na Japonskem ne bi bile več potrebne in v takem obsegu. Odbor je pozval Kongres ZDA, naj sprejme celoten kredit 7.900 milijonov dolarjev, ki ga je predlagal predsednik Truman za izpolnitev programa vzajemne varnosti v prihodnjem proračunskem letu. Dejstvo, da bo japonski prispevek za vzdrževanje ameriških sil, ki ostanejo na Japonskem na podlagi pakta o vzajemni varnosti, znašal sedaj polovico prejšnjih okupacijskih stroškov, ter dejstvo, da ima Japonska velike zasluge zaradi korejske vojne, omogočata Japonski, da bo sama lahko ustvarila močne kopenske sile.

Vzpostavitev diplomatskih odnosov med Indijo in Japonsko

New Delhi, 28. apr. (Reuter). Indija in Japonska sta izmenjali danes notiške, s katerima je prenehalo vojno stanje med obema državama, dasiravno ni Indija podpisala mirovne pogodbe z Japonsko, sklenjene v San Franciscu. Hkrati bosta indijska mislija v Tokiu in japonska agencija v New Delhiju povisani na stopnjo veleposlanstva. Pričakujejo, da bo kmalu po vzpostavitvi diplomatskih odnosov že v začetku maja sklenjena med Indijo in Japonsko pogodba o prijateljstvu in trgovinski izmenjavi.

Pogodbe Španije z arabskimi državami

Kairo, 28. apr. (Reuter). Španski zunanji minister Alberto Artajo, ki potuje že tri tedne po prestolnicah arabskih držav, je sinoči dejal, da je naletel na »iskreno razumevanje« med Španijo in arabskim svetom. Z arabskimi državami, v številni tudi Egipt, je podpisal več pogodb o prijateljstvu in kulturnem sodelovanju in vse skupaj imenoval »novo obdobje prijateljstva in tesnih odnosov«. Artajo je nadalje izjavil, da bi arabske države na Srednjem vzhodu tople sprejele pakt, v katerem bi bile vse države na obalah Sredozemskega morja.

Artajo se bo jutri vrnil v Madrid.

Grški in brazilski poslanik pri Leonu Matesu

Beograd, 28. aprila. (Tanjug) Danes ob 11. uri je pomočnik jugoslovanskega ministra za zunanje zadeve Leo Mates sprejel poslanika Grčije v Beogradu g. Spirosa Kapetanidisa. Danes ob 12. uri je obiskal pomočnika ministra za zunanje zadeve Leo Matesa veleposlanik Braziliije v Beogradu g. Rui Ribeiro - Konto. Dosedanji poslanik v Beogradu je bil imenovan za veleposlanika, ko je bilo brazilsko poslanstvo povisano na stopnjo veleposlanstva.

Indijski tisk o londonski konferenci

New Delhi, 28. apr. (Tanjug). Napredni indijski tehnik v angleščini »Thought« (Misli) piše, da so napravili na londonsko konferenco o Trstu, nepopravljivo diplomatsko napako. Časopis v celoti podpira predlog maršala Tita, po katerem naj bi na temelju neposrednih pogajanj med Jugoslavijo in Italijo vzpostavili Svobodno tržiško ozemlje, na katerem naj bi Italija in Jugoslavija izmenoma imenovali guvernerja.

Konferenca treh socialističnih strank v Bonnu

Bonn, 28. apr. (Tanjug). O prvi seji konference delegatov socialnodemokratske stranke Nemčije, francoske socialistične stranke in britanske laburistične stranke je bilo izdano kratko poročilo. Delegati so izmenjali mnenja o evropski obrambni skupnosti, o združitvi Evrope in o stališču treh socialističnih strank do sovjetskega predloga o sklicanju konference o Nemčiji. Iz kratkih izjav posameznih delegatov se da sklepati, da je precejšnja razlika v stališču predstavnikov treh strank do vprašanj, o katerih razpravljajo.

Omejitve pisemskih stikov s tujino na Madžarskem

Dunaj, 28. apr. (Tanjug). Madžarsko notranje ministrstvo je opozorilo vse državljane, ki so v poslednjih tednih poslali več kot po tri pisma v države izven sovjetskega bloka, da je dovoljeno v prihodnje pošiljati v tujino samo kratka pisma, v katerih ne sme biti označena nikakršna sprememba bivališča. Za prekršek te naredbe grozi oblasti državljanom, da bodo obtoženi volunstva in obsojeni na 5 do 15 let ječe.

POCAJANJA ZA PREMIRJE V PAN MUN JOMU

Tajni plenarni sestanki odloženi

Pan Mun Jom, 28. apr. (AFP). Vladni delegaciji na pogajanjih v Pan Mun Jomu sta imeli danes dva tajna plenarna sestanka, na katerih sta sklenili, da se takti sestanki do nadaljnjega odložijo. Zastopnik Združenega poveljstva admiral Turner Joy po dopoldanskem sestanku ni hotel dati novinarjem nobene izjave, češ da so se delegacije sporazumele, da morajo ostati razgovori na tem sestanku tajni.

Na popoldanskem sestanku je šef severnokorejske delegacije Nam Il zahteval, naj se odlože pogajanja glavnih delegacij. Zastopnik Združenega poveljstva general Nyckols je izjavil po tem sestanku, da to ne pomeni ustavitve pogajanj za daljšo dobo. Generalstabi častniki jutri ne bodo imeli sestanka.

Predstavniki vrhovnega štaba Združenega poveljstva je izjavil, da so po njegovem mnenju severnokorejske in kitajske obožene sile sedaj mnogo močnejše, kot so bile pred svojo zadnjo ofenzivo lani spomladi. V Severni Koreji je več kot 750.000 vojakov večidel Kitajcev, Kitajsko-severnokorejske obožene sile razpolagajo z več kot 1500 letalci, med njimi jih je več kot polovica na reakcijski pogon. Imajo tudi večje število tankov kot pred enim letom, dovolj življenjskih potrebščin, obleke in obutve. Pas utrd vzhod bojišča se čedalje bolj krepi. Kitajske in severnokorejske obožene enote lahko razvrščajo svoje čete navzlic letalski premoči Združenega poveljstva, Severnokorejsko topništvo razpolaga sedaj s strelivom, kakršnega so uporabljale sovjetske čete v drugi svetovni vojni.

SLOVENSKI POROČEVALEC

Trst, 28. aprila. Osvobodilna fronta v Trstu je poslala Glavnemu odboru OF Slovenije naslednjo brzojavko: »Ob 11. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda pošiljamo v imenu vseh Slovencev iz Trsta in okolice Vam in vsemu slovenskemu ljudstvu najiskrenejše čestitke. Obenem se zahvaljujemo narodom vse Jugoslavije za pomoč in podporo v našem boju proti italijanskemu imperIALIZMU, ki ponovno steguje kremenjele ki nas zemlji. Zagotavljamo Vam, da bomo vložili vse sile za ohranitev idealov osvobodilne borbe za okrepitev naše enotne borbe za obrambo naših življenjskih pravic.

S pravilno kritiko in vztrajnostjo bomo prišli tudi v trgovini z vinom na zeleno vejo

Vzporedno z normalizacijo odkupa (po ukinitvi obvezne oddaje) je bilo treba normalizirati tudi prodajo vina. V ta namen je zvezna vlada lani izdala uredbi (glej Uradni list FLRJ št. 56), ki določa, pod kakšnimi pogoji se sme prodajati vino. Za potrošnika je posebno važen tisti del uredbe, ki govori o tem, katere vrste vina so sorte vrste. Vsa leta imamo namreč že opraviti s prizadevanjem prodajalcev, da vsilijo potrošnikom kot sortno vino tako, ki tega imena nikakor ne zasluži.

Pričakovati bi torej smeli, da se ravnajo podjetja po izdanih predpisih. Delno je do tega tudi prišlo. Podjetja že stekleničijo kvalitetne vrste vina v buteljke, jih pravilno etiketirajo in opremljajo zamašek s prevleko iz laka. Toda precej drugače je še vedno pri prodajanju navadnih, tako imenovanih namiznih vrst vina. Tu je še vedno mnogo kritike in to po pravici.

Na vprašanje, odkod ti pojavi, odgovarjajo kontrolne, ki so jih opravili v zadnjem času organi naše trgovske inšpekcije. Te so pokazale, da si privoščijo največ nepoštenosti malo prodajalci, čeprav tudi veletrgovska podjetja z vinom niso čisto nedolžna.

Po uredbi je n. pr. popolnoma jasno, katere vrste vina so sorte. Kljub temu je podjetje »Gostinstvo« v Ljubljani »proglasilo« »Istrsko belo« in »Ljutomerčana 109/68«, za sortno vino, čeprav nima potrebnega dovoljenja za stekleničenje. Tudi »Vino« iz Kranja daje v prometu buteljke s pomanjkljivimi oznakami. Vinarski zadrugi v Ormožu se ne zdi potrebno, buteljke pravilno zamašiti, druge vinarske zadruge pa se tako redko pojavijo na trgu, da je sploh težko oceniti kvaliteto njihovih vrst vina. Brežiško »Vino« meša modro frankinjo z raznimi vrstami rdečega vina iz drugih republik. Za vino v buteljkah podjetja »Slovenija-Vino« pravijo potrošniki sami, da je premočno zveplano, razen tega pa ima marsikatera buteljka pomanjkljive oznake. Na te ugotovitve se podjetja navivno izgovarjajo, da je pri njih vse v redu, in vztrajajo pri tej trditvi, čeprav govorijo dokazi drugače.

Se večje pomanjkljivosti imamo v prometu s tipiziranimi vrstami tako imenovanega konsumnega vina. Trgovsko podjetje »Prehrana« misli n. pr., da je dovolj, če označi tipizirano vino v »Belo vino« ali »Rdeče vino«. No, tako naivno gledanje lahko kvečjemu draži potrošnika, ki pač sam loči belo barvo od rdeče. Teže pa ugotovi, ali je neko vino, bodisi belo, bodisi rdeče bizelčan, vipavčan, ljutomerčan itd. To bi moralno podjetje označiti na svojih steklenicah. Dalje je vse graje vredno, da trgovine in gostilne nimajo večjih količin tipiziranega konsumnega vina, posebno v gorenjskem predelu, kjer jim je menda prav malo do tega, da bi turist dobro postregli. Sicer je res, da se večina žejnih ljudi ne brani dobrega buteljčnega sortnega vina, toda marsikdaj kupcu cena ni simpatična in bi se zaradi tega zadovoljil z do-

brim vinom v litrski steklenici. To pomanjkljivost je treba odpraviti in to prav kmalu.

V nasprotju s temi ugotovitvami na področju trgovine z vinom na drobno, smemo reči, da je to stanje v veletrgovskih podjetjih z vinom dokaj boljše. Ta podjetja nudijo danes odjemalcem (trgovinam in gostinskimi obratom) razne vrste vina prav dobre kvalitete in primerne okusa. Med njimi je že dokaj oster boj za odjemalca, ki ga želijo zadovoljiti, da si ga ohrani za bodoče. Po eno veletrgovsko podjetje z vinom imamo v vsakem okraju, v Ljubljani pa celo dve. Zato je napak vztrajati pri govoricah o monopolu trgovine z vinom. Vsa ta podjetja se danes namreč srečujejo na trgu, pri čemer imajo seveda boljše več uspeha. Tako jih že konkurenca sama sili k stalnemu izboljševanju kvalitete in solidnejšemu poslovanju. Zaradi tega je kvaliteta raznih vrst vina v teh podjetjih po ugotovitvah kontrole kar primerna in do poslabšanja te kvalitete pride običajno šele v prodaji na drobno. V Ljubljani so n. pr. kontrolirali 41 gostinskih obratov in pri tem so v 21 ugotovili, da je vino pri točilni mizi slabše od vina v kleti. Tako je bilo tudi v Trbovljah. Primerjali so 14 vrst vina in v 11 primerih so ugotovili večjo ali manjšo razliko v kakovosti. Seveda mešajo gostinski obrati vino z vodo in prav nič jim ne pomaga, če to tajijo. V Trbovljah se je »vdal« samo eden in priznal. Dalje odkrivajo kontrolni pregledi v vinu še vedno smarnico, drug, tuj okus, drugo barvo, cikavost itd. Kako slabo razumejo solidno potrebo, kaže tudi mešanje raznih vrst vina in nestrokovno ravnanje z embalažo. Razni gostinski obrati prihajajo v veletrgovska podjetja z vinom po pijanosti z neočisteni in cikastimi sodi, dalje z neparafiranimi sodi, ki so primerni za bela vina, ne pa za rdeča itd. V kletah puščajo ležati sode kar na zemlji. Rdeče vino točijo v prevelike sode, zaradi česar postane cikasto in podobno. Pri samem točenju puščajo vino dlje časa v steklenicah, v katerih se čez dan segreva in ponoči ohlaja, pri pretakanju uporabljajo od rje načete ljake in slično. Vse to vpliva seveda na kvaliteto. Te napake so posledica nestrokovnosti, malomarnosti in lenobe. Da je tako, dokazujejo recimo v Ljubljani nekateri gostinski obrati, ki nudijo gostom dobro vino, čeprav so ga kupili pri istem dobavitelju. Tako imajo »Sestica«, »Lovec«, »Daj-dam« in drugi po 4 do 6 vrst navadnega konsumnega vina, za katerega človek ve, kakšno je in odkod.

Mnogo bi se dalo v trgovini z vinom izboljšati, če bi naša veletrgovska podjetja z vinom sama kontrolirala, kakšna je »usoda« vina, ki ga dobavljajo prodajalcem na drobno. Prizadevati si bodo tudi morala za to, da nudijo gostinskimi obratom čim več vina v svoji embalaži. Gostinski obrati pa naj bi bili dolžni, voditi nekak register o nabavljanju vina z ustreznimi podatki, da so takoj na razpolago. Kontrolo bo treba povečati posebno v manjših mestih in na podeželju, kjer počenja z vinom še vse mogoče, s čimer si ustvarjajo privatni ali zakupni gostinčarji prekomeren zaslužek. In končno: v to delo bi bilo treba vključiti še kmetijske strokovnjake; zakaj ne bi tudi oni povedali, kaj je in kaj ni prav.

Ustanovitev Zveznega odbora za invalidske zadeve

Pri svetu za zdravstvo in socialno politiko vlade FLRJ so ustanovili zvezni odbor za invalidske zadeve. V odboru so zastopniki Zveze vojnih invalidov Jugoslavije, Zveze borcev Jugoslavije in Jugoslovanske ljudske armade ter nekateri strokovnjaki. Invalidski odbor pri zvezni vladi bo dajal predloge in nasvete o zaščiti vojnih invalidov ter pomagal državnim organom pri izvajanju takih predpisov. Skrbel bo tudi za zveze z invalidskimi organizacijami v drugih državah.

Birlingove, ki zgolj zaradi osebne antipatije odreče pomoč nesrečnemu dekletu, ki se vsa obupana zateče k njej, noseč otroka njenega sina pod srcem. Toda tista tragika, ko spozna mati, da je njen miljenček pijanec, razuzdanec in tat, pa je ostala zvečine le samo nakazana. Arthur Birling je zajeten, stajajoč se možak, ki ga gospodarska prosperiteta vede do optimističnih — ironično učinkovitih — izjav. Tudi v odnosu do svoje družine je precej optimističen, zaroka njegove hčerke Sheile z Geraldom Croftom je v njegovih očeh lepa domača družinska idila, do tistega trenutka, ko pride inšpektor na obisk. Tedaj se mu pač doberšen del iluzij o prelepi domačnosti razbije. Tudi Gorinšek, kakor Veljakova, poudarja predvsem superiorno plat svoje vloge in daje svojemu igranju rahel ironičen nadih. Toda čudno je — in to je čutili v neki meri pri vseh, ki nastopajo v tej drami, kakor da so nekje ujeti, kakor da se ne upajo z vsem svojim igralskim temperamentom na dan — pri Gorinšku prihaja to morda najbolj do izraza. Poglej tega pa preveča Gorinškovo kreacijo neka rahla resignacija, ki nima prav nikake zveze z vlogo samo.

Mnogo topleje kakor zakonca Birlingova je Priestley orisal mladi roj, ki tu nastopa. Gerald Croft sicer čuti s starima, je na eni strani močno brezobziren in preračunljiv, na drugi strani ga pa vsaj nekoliko pretrese samomer dekleta, ki ga je stari Birling pogajal in svoje tovarne na cesto, njegova hčerka iz druge službe,

on sam, Croft, pa jo je naredil za svojo metreso. Takšnega, kljub hladnosti z nekimi rahlimi plemenitejšimi čustvenimi prelivi obarvanega igra Geralda Crofta Franjo Kumer. Izmed vseh, ki jih vidiš ta večer na odru, kaže največ uglajenosti in neprilicnega salonskega nastopa. Njegov govor pa zdalec ni tako dognan kakor njegov nastop.

Krivda Sheile Birling je v tem, da v trenutnem navalu ljubosumja povzroči odpust nesrečnega dekleta. To svojo krivdo si hudo žene k srcu in obsoja brezdušen odnos poslovnih ljudi, ki jim je delavec v tovarni samo cenena delovna sila, s katero lahko ravna kakor z živaljo.

Dve igralki se menjavata na predstavah. Zelo različni sta, Jankova je visoka in sloka, Bedenkova drobna. Jankova igra Sheilo Birling hladneje, predvsem kot delce, ki se ji stidi vse to, kar se dogaja okoli nje, Bedenkova pa prisrčneje, topleje, bolj je vidno sočutje z usodo požaganega dekleta. Več poezije, več tistega ljubeznivega dekliskega sveta je v kreaciji Bedenkove. Jankova učinkuje predvsem s svojim nastopom, Bedenkova s kultiviranoostjo svojega govora.

Potem je tu Eric Birling, mladenič, ki je pred nedavnim zaključil svoje študije in stopil v očetovo podjetje. Oče in mati sodita o njem, da je še vedno nepokvarjen in tudi malce nepraktičen mož, sestra in njen zaročenec Croft pa vesta, da zelo rad pije in ponočjuje. In v taku dogajanja se pokaže, da je razuzdanec in da je

kradel iz očetove pisarne. Ob vsem tem pa le ni povsem izgubljen mladenič, od vseh najbolj je žrtve svojega okolja, z energijo v sebi, ki se izživlja v divjih izbruhih. Vse zlo, katerega vidljivi okrog sebe in pri katerem je sam soudeležen, ga boli, da se zapaja in pada vse niže. Eric Birling je prvi pomembnejši nastop Romana Lovrača v Mariboru. In priznati je treba, da je osnovni ton vloge zadel. Kar prepričljiva je tista fantovska, še napol pubertetna zaletavost, tista neotesanost, ki se tako lepo odraža od uglajenosti in ljubeznivosti sestre Sheile, kakor jo igra Bedenkova.

Inšpektor Goole je osebnost, ki si jo je mogoče razlagati na več načinov. Nekje se je umorilo deklet, zaustavilo papirje, iz katerih je razvidno, da sta jo družina Birlingovih in Gerald Croft uničila. Globoko v noči, ko pravkar praznujejo zaroko, potkri pri Birlingovih človek, ki se predstavi kot policijski inšpektor in izvede zaslišanje, v katerem pride zgodba z nesrečnim dekletom v vseh podrobnosti na dan. Inšpektor, ki pak kaže zelo mnogo človekoljubja, razgali drugega za drugim vse člane »ugledne« družine, nastopa kot posebjena družbena vest — in spet odide. Birlingovi in Croft nato ugotove, da Goole sploh ni pravi policijski inšpektor, oprostite se more, ki je leglanje ob Gooolovih obtožbah, razen brata in sestre se vsi nezadržno predajajo občutki samozadovoljstva. Sai

če Goole ni pravi policijski inšpektor, ne bo prišlo nič na dan. Naj so tudi oni krivi dekletovega samomora, samo da ne pride nič v javnost, katere obsodbe se edino bojijo. V sredo vesolja pa pozvoni telefon in med družbo trešči vest, da je pravi policijski inšpektor na potu.

Inšpektor Goole je lahko Sherlock-holmovski detektiv, ali pa tudi zanesljivi revolucionar. Režiser se je odločil za neko srednjo pot, ki sta jo oba igralca Jože Samec in Janko Hočevar tudi ubrala. Nverjetno, kako se lika obeh igralcev v bistvu skladata. Morda je Hočevarjev nekoliko bolj vase zapet, Samec pa prostodušnejši in včasih malce robot, pri obeh pa se kar primerno spajata rahla skrivnost, nek detektiva z ogorčenostjo in prizadetostjo revolucionarja. In obema manjka nekoliko tiste sigurnosti nastopa, ki je za inšpektorja tako bistvena.

Obrobno vlogo služkinje Edne je primerno nevsiljivo odigrala Polona Blaževa.

Na kraju še besedo, dve o sceni Vlado Rijavec je opremil notranjost meščanske obednice s pohištvom v starinskem slogu, stene je spet deloma nakazal s kulisami, deloma z vesamim, kakor že pri uprizoritvi »Namišljenega bolnika«. In kakor tam, tudi tukaj doseže lepo ubranost v zlistosti barv. In neverjetno je, s kako preprostimi sredstvi doseže vtis gospodarsko trdnega angleškega meščanskega doma s tradicijo.

France Filin

Koloradski hrošč že leze iz zemlje

Koloradski hrošč je za naše kmetijske velika nesreča. Mnogi se tega še ne zavedajo. Če bi škodljivce preplavilo vslovenj in bi moral redno škropiti vsakov, ki prideluje krompir, bi stroški zatiranja znatno povečali pridelovalne stroške krompirja. Trikratno škropljenje enega ha krompirja stane danes okoli 4860 din. Če upoštevamo, da je v Sloveniji vsako leto posejane krompirja okoli 50.000 hektarov, bi znašali letni stroški zatiranja okoli 243 milijonov din.

Jasno je, da bi ta izdelek zelo bremenil naše narodno gospodarstvo. Zato je v interesu slehernega prebivalca pri nas, da se škodljivce ne širi prehitro, kajti na čim manjših površinah ga bomo zadrževali, tem manjši bodo stroški zatiranja. Hitrost njegovega širjenja je pa odvisna v prvi vrsti od nas samih in od našega sodelovanja pri zatiranju.

Izkušnje so pokazale, da je uspeh zatiranja v največji meri odvisen od organizacije na vasi. Neorganizirano zatiranje bi zahtevalo mnogo večje stroške, med tem ko bi učinek v celoti bil prav gotovo slab. Mnogi drobni pridelovalci krompirja si namreč sami ne bi mogli pravočasno preskrbeti potrebne stroje in kemična sredstva. Zato bi se na njihovih njivah hrošč neovirano razmnoževal in prelatal na sosednja krompirišča.

Letos bodo zatiranje hrošča organizirale splošne kmetijske zadruge. Te so edino sposobne za širše področje pravočasno nabaviti kemična sredstva in stroje z veliko zmogljivostjo. Važno je namreč, da se škropljenje opra-

vi v čim krajšem času, ker v poletnih mesecih najbolj primanjkuje delovne sile na deželi. Koristno bi bilo, če bi člani kmetijskih zadrug ustanovili posebne odbore za zatiranje hrošča. Ti odbori bi skrbeli za nabavo strojev in kemičnih sredstev, razporejali delovno silo, določali področja, na katerih bodo skupine škropile in določile, koliko mora posamezno gospodarstvo prispevati za zatiranje.

Naša republika bo letos iz proračuna prispevala za zatiranje koloradskega hrošča skoraj 20 milijonov din. Ta sredstva bodo porabljena predvsem kot pomoč kmetijskim zadrugam za nabavo strojev. Razen tega bo iz teh finančnih sredstev prispevala država 65% za porabljena kemična sredstva. Kmetijske zadruge bodo prodajale smetinske arzenat in DDT sredstva za zatiranje hrošča s 65% popustom od redne cene, razliko pa bo povrnila država. Zato bodo morale kmetijske zadruge voditi posebno evidenco o prodaji teh sredstev.

Toplo vreme je že privabilo prve hrošče iz zemlje. Pretekli teden so našli letos prvega hrošča v Kostanjevici na Krasi v goriškem okraju. Zaradi ugodnega vremena moramo pričakovati letos predčasni pojav hrošča tudi drugod.

Prva naloga nam je opomin, da moramo s pripravami za zatiranje pihitati. Kmetijske zadruge naj ne oddajo več z naročilom tehničnih sredstev za zatiranje, ki jih ima na zalogo Kmetijski magazin v Ljubljani in njegove podružnice v Celju in Mariboru. Pregledati in popraviti je treba vsa obstoječa oprema za škropljenje, prašenje in razkuževanje zemlje, kjer je pa ni, jo je treba takoj naročiti. Prebivalstvo je treba dobro opoznati s škodljivcem in načinom zatiranja.

Le če bomo dobro pripravili, bomo lahko že v začetku uspešno udarili po hroščevi golazni. Ne zamudimo pravega trenutka za uničenje prvih hroščev, kajti to bi se nam pozneje zelo maščevalo.

K. E.

Borci mesta Celja so zborovali

V četrtki popoldne je polagal mestni odbor organizacijo Zveze borcev v Celju račun o svojem delu. Glavni odbor ZB v Ljubljani je zastopal tov. Ribičič. Predsednik tov. Bogatjec je v svojem poročilu orisal politični položaj po svetu in se dalje časa pomnil posebno pri tržaškem vprašanju. Omenil je delo organizacije, Spomenika žrtvam, padlim med okupacijo, letos se ne bo moč postaviti, ker so nastale tehnične zapreke in za kinar, ki mu je delo poverjeno, ni bil mogel pravočasno izgotoviti. Za na-

rodni praznik mesta Celja nal bi se razglasil 20. julij, ko je bila ustanovljena celjska četa. Sekretar tov. Gregorič je podrobneje orisal delo mestnega odbora ZB, ki je bilo za dovolj. V mestnem muzeju je bil med letom odprt oddelk muzeja NOB. Svobodni bojci so bili posebno 133 spomenik, spomenik padlim borcem in talcem na 1500. Okupacija stala bila 202 člana. Za spomenik padlim borcem je zbranih 1.462.064 dinarjev. V mestu Celju je 1219 članov organizacije Zveze borcev.

Gasilci poljčanskega okraja so obvarovali za blizu 7 milijonov dinarjev narodnega premoženja

Dober sloves slovenskega gasilstva so potrdili tudi gasilci poljčanskega okraja na svoji nedavni okrajni konferenci. Funkcionarji okrajne gasilske zveze so poročali, da 50 društev v okraju lani gasila 25 požarov ter s svojim prizadevanjem obvarovali za približno 7 milijonov dinarjev narodnega premoženja. Za uspešno delo so se gasilci usposobili pri mnogih vajah. Imeli so tudi med letom 155 strokovnih predavanj, ki jih je poslušalo nad 3200 gasilcev. Večkrat so prirejali tudi politična predavanja. Pri snajzenju orožja ter pri urejevanju prevzega parka in svojih domov so opravili gasilci nad 14.800 ur prostovoljnega de-

la, ki je bilo vredno nad 264.000 din. Po vseh krajih so uredili dimnike in podstropa ter obrobke gozdov. Imeli so tudi 67 različnih prireditvev.

Med letom so pridobila gasilska društva 379 novih članov ter je med članstvom čedalje več mladine in žena. Gasilske izpitne ima že 32 članic, samostojne ženske desetine pa imajo društva v Slovenskih Konjicah, Oplotnici in v nekaterih drugih krajih. Zelo uspešno je bilo sodelovanje s proletarsko zaščito. Med tekmovanjem pred obletnico JLA so dobila diplomo od okrajnega odbora Zveze borcev gasilska društva v Slov. Konjicah, Oplotnici in Rogacju.

L. V.

Pred dograditvijo važnih stavb v ptujskem okraju

Gospodarski svet vlade LR Slovenije je obvestil okrajni ljudski odbor v Ptuj, da so iz izjav proračunskih sredstev odobreni krediti za dograditev važnih gospodarskih, zdravstvenih in kulturnih objektov v ptujskem okraju. To so: veterinarska bolnišnica v Ptuj, gineološki oddelk ptujske bolnišnice ter šoli v Selah in v Grajeni. Nakazani so tudi krediti za ureditev in obnovo doma gimnazij v Murencih ter za zgraditev rogozniske železniške nadvaze.

Veterinarsko bolnišnico v Ptuj gradijo že štiri leta ter je upravnih del zgradbe že skoraj dokončan, ves operativni del pa bo uredjen do prihodnje pomladi. Dostojni so porabili pri gradnji tega objekta že 4 in pol milijona, sedanjih kredit, ki bo znašal, pa 3.350.000 din. — Za gineološki oddelk ptujske bolnišnice, ki bo dokončan do 15. oktobra, znaša kredit tudi toliko.

Sola v Selah, ki jo gradijo že nekaj let in so zanjo dostajali porabili 1.652.000 din, bo z novim kreditom 2.850.000 din dozrlega do 1. septembra. V tel šoli je postavljen S. pomožni kredita 400.000 din do 1. septembra dozrlega tudi Sola v Grajeni.

Ureditve doma onemoglih v Murencih bo stala 3.750.000 din in bo dom razčiščen za 40 postopkov. Tako bo tudi odloženo vprašanje ureditve doma onemoglih, v sedanjih

Zivahne priprave za proslavo 1. maja v Prekmurju

Po vseh večjih krajih Prekmurja so delovni kolektivi in množične organizacije že dali časa pridno pripravljajo za proslavo 1. maja. Mladina in gasilske čete na vaseh, predvsem pa v obmejnih predelih pripravljajo večja kresovanja, kulturna društva pa bodo nastopila s kulturnimi sporedi v Murski Soboti. Vrednostni delavci in učenci v parkih in ulicah. Na predvečer 1. maja bo v Murski Soboti organizirana velika povorka z godbo in bakladi, 1. maj pa bo dan izletov na podeželje, kjer bodo na zbirnih centrih prirejale veselice z ljudskim rajanjem.

Spomenik narodnemu heroju Stefanu Kovachu

Člani Zveze borcev v Murski Soboti se z vnuem in skrbno pripravljajo na postavitev spomenika prvoborcu prekmurskega ljudstva narodnemu heroju Stefanu Kovachu. Dostojni so člani Zveze borcev zbrali že 520.000 din. V nabirali akciji so se najbolj izkazale sindikalne organizacije v Murski Soboti. Na zadnjem zasedanju okrajne skupščine Zveze borcev so sklenili, da bodo spomeniku Stefanu Kovachu postavili do 1. septembra v Murski Soboti.

Učiteljsko društvo v Šoštanju je zborovalo

Društvo učiteljev v Šoštanju je na svojem zadnjem rednem zborovanju obravnavalo tudi ideološko vprašanje po naših šolah. Predsednik OLO Franca Podgorščak je v daljšem referatu govoril o pismu VII. plenuma CK KPS s posebnim ozirom na naloge in dolžnosti šole ter prosvetnih delavcev. Naša zahteva je, da morajo prosvetni delavci svoje delovnosti in vzgoje vključiti z današnjimi našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko društvo vključilo v današnji našim družbenim razvijanjem, ter vzgajati otroke v vrednostni slednici borcev za socializem. Učitelji ne more biti dvojni, tako odklanjamo in si bodo morali poiskati delo v drugih poklicih, je izrazilo iz diskusije, ki je bila precej živahna. Vsi navzoči dobrovoljno učiteljsko

Mile Smolinsky:

Sličice iz Trbovelj v letih 1929-1933

Napisano po pripovedovanju Rudija Kralja, oficirja JLA, in drugih starih delavskih borcev iz Trbovelj

Rudar Zalar se opoteka domov. Je pijan? Ne, reduciraj je. Doma ga sprejme žena z desetimi otroki in nemo zre vanj. Saj jokati ne more več. V njenih očeh ni več solza. Mar ni prejkola že dozdaj vse dni in noči, ko je mož delal po dva, največ po tri šhte na teden, vseh deset otrok od najmlajšega do najstarejšega pa planejo kakor lačne zveri na močnik, ko jim ga postavi na mizo. In ves ljubi dan od jutra do večera kriče samo eno: »Mama, kruha!« Jaj, ali naj gremo živiti pod zemljo?

Da, ko bi Zalar imel posestvo ali če bi bil ljubček tega ali onega predpostavljenega, čigar beseda bi gospodinji na rudniku nekaj zaleže. Potem ne bi bil reduciran in bi delal tudi po štiri dni v tednu. Ali pa, če bi bil dobro zapišan pri dušnem pastirju Zmavcu. Potem bi kaj kmalu zopet dobil delo. Toda Zalar nima niti posestva niti se ni znal prilagoditi nikomur in tudi klerikalec ni bil nikoli. Pač pa je čisto navaden in pošten ter celo pohleven proletarec. In kaj sedaj? Toda, ali je mar Zalar edini, ki je reduciran? So lačni samo njegovi otroci?

ali močnik ter koruzni kruh. Dvakrat na dan skozi vso zimo in še nekaj mesecev potem, ko odrasli že niso več prejemali hrane v brezposelnih kuhinjah, pa so bile tudi vse trboveljske ulice in ceste polne vresčevih otrok, od katerih vsak je nosil s seboj — žlico.

Spmalad prihaja v deželo. Vse naokrog brsti novo življenje, ki bi se ga človek radoval, če bi bilo kaj — jesti. Pred občino je zopet vse črno ljudi in vršič, da gre skozi usesa. To pot demonstrirajo ženske. Več kot dva tisoč jih je. »Zahtevamo dela za naše moške!« odmeva od sosednih hribov. »Lastniki rudnikov naj znižajo svoje profite, pa bo za vse dovolj kruha!« Dol s kapitalistile!

Meseca junija 1934 je Trboveljska premogokopna družba napovedala znižanje rudarskih mezd na 6%, ukinitev deputatnega premoga in nove redukcije delavcev v vseh obratih. Ker vsa posredovanja in protesti niso pomagali, so se konec meseca v Trboveljah in Hrastniku začele gladovalne stavke rudarjev v rovin in rudni separacijah. Kjer je kdo delal, tam je ostal brez hrane, in vozilke, s katerimi so jim družine pošiljale nekaj hrane, so rudarji iz jam pošiljali nazaj s sporilom, da bodo vztrajali, dokler družba ne preklicuje svoje napovedi. Šele po 4 dneh se je to zgodilo. (Na sliki stavekajoči v obratu Dobrni.)

Mar jih ni na cesti več kot dve sto in še in še odpušta rudnik, medtem ko ostali delajo le po petnajst, deset in še manj šihov na mesec? Dela ni, kriza je. In zato so lačni vsi knapovskiki otroci. Seveda samo knapovskiki. Za gospodo na rudniku pa ni krize. Poharčevu, vdovo po umrlem rudarju, ki nikjer ni mogla dobiti zaposlitve, je vprašal zvečer njen enajstletni fant: »Mama, si že jedla?« »Da, da, jaz sem prej pojedla. Kar hitro jej in nič se ne obotavljaj!« je odgovorila — in sedla na stol, ker se ji je megiljo pred očmi od lakote. In fant je verjel! Se sanjalo se mu ni, kolikokrat je že ostala njegova mati brez kosila ali večerje.

Toda naslednji dan tudi za otroke ni bilo več večerje. Poharka je vse tri poslala k svoji prijateljici Fortejevi. Ko je prišel večer, jih je Fortejeva vprašala, če ne bodo šli domov. »Ne, mama je rekla, naj kar tu ostanemo,« je bil odgovor. In otroci, ki so videli že Francijo, Holandijo in Belgijo, čeprav ima najstarejši izmed njih šele trinajst let, so ostali do naslednjega dne, ko jih je Poharka poslala zopet drugam...

Pred občino stoji velika gruča brezposelnih. Več sto jih je, raztrganih in upadlih lic, med njimi tudi mnogi družinski očete. Glasno zahtevajo kruha in dela. Orožniki jih razganjajo s kundaki.

Dobili so zaslonilo delo na banovinski cesti Reka—St. Pavel, šest kilometrov od Trbovelj. Ker je predalec domov, jim kuhajo hrano kar na cesti. Toda kaj jim pomaga tako delo, ko pa dobivajo po dva do tri dinarje na uro in jim to zadošča komaj za kuhinjo. Stavka. Kakor na povelje jim pa deajo krampi in lopate iz rok in že se vije proti Trboveljam sprevod z zastavo na čelu. Brezposelnih stavkajo!

Sprevod se ustavi pred občino, delegacija se napoti k županu Vodušku. Toda doseglji niso drugega kakor to, da je banovina odpustila voditelje stavke.

Zima 1932—1933. Zopet zborujejo brezposelni, to pot v Delavskem domu. Dvorana je nabito polna. Zahtevajo delo vsaj za družinske očete in pa brezplačno kuhinjo zase in za svoje otroke, ker ne morejo živiti pod zemljo, če že morajo biti brez svoje krivde brez dela.

Dosegli so, da je nekaj družinskih očetov dobilo zaposlitev. Občina je začela tudi izplačevati podpore brezposelnim — po 50 dinarjev od časa do časa, kakor v zasmeh. V stari Glažuti pa so kmalu za tem odprli kuhinjo za brezposelne, za katero so zborovali iz svoje sredine izvolili poseben odbor s predsednikom Tonetom Bastičem na čelu.

Dvakrat na dan je bila nato skozi vso zimo v veliki, le za silo pobeljeni sobi stare Glažute s slabimi, že razpadajočimi okni in starim gnlim lesenim podom, zakurjeni le tedaj, če so si brezposelni rudarji sami nabrali premoga na rudniškem nasipu, pisana gruča starih in mladih, odraslih in otrok, ki so se drenjali okoli dolgih, iz navadnih desk zbitih miz ter pred linico, skozi katero je kuharica Pavla Sušec delila le za silo zabeležene zgan-

Marija Zdolškova se je šele po dveh mesecih vrnila iz bolnišnice.

Večer pred 1. majem 1933. V Trboveljah je živo bolj kakor navadno. Čeprav so revolucionarne delavske organizacije razbite in je oblast buržoazije na višku svoje moči, se delavci vendarle pripravljajo na proslavo svojega praznika.

Po cestah švigajo posebne trojke in trosijo letake ter s kanglejicami minija in čopiči v rokah rišejo parole po zidovih. Vmes patrolirajo orožniki in zaman oprezajo za storilci.

Clana Komunistične partije Lojze Hohkraut in Rudi Kralj bredeta do pasu po vodi pred vvhodom v dimnik rudniške opekarne, Tone Lep pa je na straži.

Lepa in tiha mesečna noč je že. Po cestah odmevajo le še koraki posa-

KOŠARKA

Borletti v Ljubljani

Z mednarodnim ekspresom bo drevi okrog 20.30 prišlo v Ljubljano moštvo večkratnega državnega prvaka Italije v košarki Borletti iz Milana. Milanski ekipa po sestavi igralci, ki so si priborili vrsto zmag na raznih mednarodnih turnirjih v Evropi, prav tako pa jih je tudi 7 zastopalo Italijo na pravkar končanem tekmovalju za pokal Mairano, kjer je Italija zasedla prvo mesto. Imena Stefanini, Rubini, Sforza, Romanutti, Gamba itd. so najboljšje jamstvo, da bomo videli res kvalitetno moštvo.

Košarkarji ASK, ki se bodo spoprijeli z Italijani, se zavedajo velike naloge, pred katero jih je postavila vsa slovenska športna javnost. Fantje zelo vestno trenirajo njihov trener Cigliar pa bo objavil sestavo ekipe šele po jutrišnjem zadnjem skupnem treningu.

Gledalce iz Ljubljane opozarjamo, da lahko dobijo vstopnice že v predprodaji v poslovalnici Slovenija — Sport na Titovi cesti.

Tekma bo v sredo ob 21. uri na igrišču ASK pod Cekinovim gradom.

Med košarkarji v Milanu smo predznaki

Jugoslovanska košarkarska reprezentanca je dosegla na mednarodnem košarkarskem turnirju v Milanu predznanje mesto s tem, da je premagala švicarsko reprezentanco z rezultatom 60:33 (32:17).

Ilirija goji množično plavanje

Plavalni klub Ilirija ni samo prvak Slovenije, temveč ima za seboj bogato tradicijo množične vzgoje mladine v tem tako važnem in koristnem sportu. Za desetletja skrbi klub, da ta športna panoga ni samo last posebnih vrhunskih plavalcev, ampak da je plavanje postalo zares ljudski sport. Tisoči mladincev in mladink so šli skozi klubovo plavalno šolo, tisoči so se naučili plavati. Le majhno število je ostalo, ki so se ustajali v klubovih vrstah in gojili športno plavanje, od katerih so se nekateri s pridnim delom povzpeli med rekorderje.

Vodstvo Ilirije se zaveda, da brez množičnosti ni uspehov. Tudi lani je šlo skozi plavalno šolo Ilirije nad 400 pionirjev in pionerek. Letos pa bo klub reorganiziral delo v plavalni šoli in računala, da se bo to število znatno pomnožilo. To pa, seveda, zavisi predvsem od števila vadieljev. Da teh ne bo premalo, bo klub v začetku sezone organiziral poseben tečaj za vadielje, na kar interese posebej opozarjamo.

Ilirija je sprejela v svoje vrste kot posebno oddelke tudi mlade invalide narodnoosvobodilne vojne, ki žele delovati na raznih športnih področjih. V klubih se bodo tu mladenci pod vodstvom izkušenih plavalcev pripravljali za tekmovalna s tovariši iz Maribora, Beograda in drugih mest, kjer prav tako skrbe za vzgojo invalidov športnih društev. Invalidi plavalci imajo za seboj že nekoliko treningov v zimskem bazenu. Pokazali so veliko voljo in zanimanje, toda manjka jim izkušenj za dosego čim hitrejšega gibanja v vodi. To pa jim bosta dala vaja in strokovno vodstvo.

SAH

Turnir v Beogradu

Rezultati sedmega kola mednarodnega šahovskega turnirja v Beogradu so naslednji: Alexander-Golombek remi, Germek-Porecca 1:0, Grünfeld-Pilnik remi, Karaklačić-Bogoljubov remi, Andrić-Fuderer remi, Udovčić-Puc 1:0, Matanović-Slob 1:0, Matanović-Puc 1:0, Udovčić-Kovčič 1:0, Pirc-Janošević remi.

Po sedmem kolu je vrstni red naslednji: Netelejković in Pilnik 5 in pol, Golubov, Milčič 5, Fuderer, Janošević 4 in pol, Stoiz, Okrič in Puc 4, Udovčić, Matanović 3 in pol, Grünfeld, Alexander, Pirc 3, Andrić, Karaklačić 2 in pol, Golombek, Porecca in Germek 2, Lob 1.

»Ljudska uprava« št. 4-5

Pravkar je izšla 4. in 5. številka Ljudske uprave. Tudi ta številka ima bogato vsebino. Uvodoma prinaša celotni ekspozit, dr. Edvarda Kardača o predlogu splošnega zakona o skupščini FLK. Dr. Jože Potrč je prispeval razpravo »Svet za zdravstvo in socialno politiko je državno-družbeni organ, dr. Jože Globočnik »Vprašanje statutov ljudskih odborov«, Janez Erjavec »Organizacija zdravstvene službe pri ljudskih odborih«, dr. Hugo Skala »Kaj bi morali vedeti o izvzu in izvzu«, K. M. Razvoj pristojnosti delavskih svetov: Božo Ljnhart »Razvoj bančnega aparata«, Iz prakse javnega tožilstva sta objavljena dva prispevka: Mirko Hočvar »Nepriavilnost pri delovni lastniške pravice na nepremičnosti«, dr. Bojan Spicar »Nezavestnost pri urejevanju prenosnih razmerij«. V rubriki »Iz dnevnih prakse« so objavljeni prispevki: »Hranimo arhivsko gradivo«, Ljudska uprava odgovarja na vprašanja in »Za čistost pravnega in uradnega jezika«. Na koncu objavlja dr. Vlado Rumpelj pravilnik o izvzu in izvzu.

Nova uprava razdelitev in reorganizacija ljudskih odborov prinaša vsem članom in uslužbenecem ljudskih odborov nove naloge, ki jim bodo kos le, če bodo dobro razgledani v vseh vprašanih na tem področju. Ljudska uprava jim mora biti v tem smislu velika pomoč. Zunanje naročimo, da jo naroče vsi novozvoljeni ljudski odbori in tudi posamezni odborniki ter uslužbenci.

PRED SVETOVNIM PRVENSTVOM V ROKOMETU

V nedeljo Jugoslavija : Saar

V nedeljo, 4. maja bo v Ljubljani ena največjih športnih prireditev v naši državi: prva kvalifikacijska tekma za svetovno prvenstvo v rokometu med reprezentancama Jugoslavije in Saara. V borbo za naslov svetovnega prvaka bodo po dosedanjih prijavah posegle Belgija, Danska, Nemčija, Francija, Nizozemska, Italija, Luksemburg, Norveška, Avstrija, Portugalska, Švedska, Svica, Saar, Španija in Jugoslavija.

Po izločilnih tekmah, ki morajo biti končane do 11. maja, bo nastopilo v Svici 9 najboljših moštev, tako da bo na sporedu 18 zaključnih srečanj v 12 švicarskih mestih. V finalno tekmovalstvo so se avtomatično uveljavili dosedaj svetovni prvaki Švedska, drugoplasirana država na zadnjem svetovnem prvenstvu Danska in organizator letošnjega prvenstva Svica.

NASA REPREZENTANCA JE DOLOČENA

Zvezni kapetan Ivan Snaj je dočel igralce, ki pridejo v poštev za državno rokometno reprezentanco. Naše moštvo bo sestavljeno iz naslednjih rokometarjev: Vrebač, Zeič, Bizjak, Dretinovič, Baralič, Tomljenovič, Dasović, Djesi, Gornik, Margan, Djodan, Jakičnovič, Kampič, Korban, Patič, Čirič in Djulepa.

NEKAJ O NAČINU IGRE

Rokomet je kolektivna igra za moške in ženske in ga lahko primerjamo z nogometom, vendar s to razliko, da igralci

Slovenec Ivan Gornik, ki igra pri Danski v Pančevu, je tudi član državne reprezentance

mečejo žogo z rokami. Velikost igrišča, vrat ter število igralcev je isto kakor pri nogometu. Moštvo sestajajo torej: vratar, dva branilca, trije tekačji in pet napadalcev.

Ustanovitelj te športne panoge je profesor berlinske visoke šole za telesno vzgojo Karel Schellenz, ki je bil kot dober atlet in telovadec tudi velik ljubitelj kolektivnih iger z žogo. Tedanjim atletom in telovadcem je želel ponagati prav z rokometom, da bi se le ti pravilno in vsestransko razvijali. Leta 1922 je Nemčija prvič uvedla v program rednih tekmovalj tudi rokomet. Ko so ostale države spoznale vrednost te igre, je zavzela velik razmah po vsem svetu. Leta 1936 je bil rokomet uvrščen tudi v spored olimpijskih iger.

4. maja veleslalom pod Jalovcem

Gledalcev iz Ljubljane, ki nameravajo obiskati največje letošnje mednarodno smučarsko prireditev v Jugoslaviji, veleslalom pod Jalovcem, pripravljajo Putnik poseben vlak za cen 220 din, v kateri je vračunana vožnja do Planice in nazaj ter vstopnina k prireditvi. Ker je cilj veleslalom za vsakogar lahko dostopen po podružnorni železni holi, je to edinstvena prilika, združiti prijeten nedeljski izlet z velikim športnim doživetjem.

Obiskovalci iz krajev vzdolž gorenske proge od Kranja do Planice se lahko poslužijo rednega vlaka z odhodom iz Kranja ob 3.30 in prihodom v Planico ob 7.15 in bodo v nedeljo, 4. maja že tudi lahko uporabili novi 50 odstotni popust nedeljske povratne voznice.

Markovski »Partizan« je med najkakovnejšimi v ptujstem okraju in bi njegove zglede lahko posnemalo dosti podeželskih društev. Po zgledu prejšnjih let so priredili svečano telovadno akademijo v proslavo 17. aprila.

Posebej opozarjamo, da ljubljanski Putnik v dneh 1., 2. in 3. maja ne posluje in se morajo vsi reflektanti na Putnikov vlak prijaviti najkasneje do 30. 4. in ob 12. uri v poslovalnici na Titovi cesti.

Na strelskem prvenstvu Triglava je bil po naknadni ugotovitvi sodniške zbornice vrstni red najboljših desetorice naslednji: Kvader 314 krogov, Kaštrinj 308, Jemec 303, Dular 302, Peršič 300, Bojček 300, Rems 297, Zihelj 296, Štiligoj 293 in Skušek 293 krogov.

Prvak Makedonije v namiznem tenisu je »Rabončki« iz Skoplja, ki je premagal »Ljuboten« iz Tetova 6:2.

Nogometni atletom! Nogometna zveza Hrvaške je sklenila nositi vse stroške, ki jih ima Atletska zveza Hrvaške za administracijo in najemni prostorov.

Mladinsko nogometno moštvo Crvene zvezde pojde 1. junija na Dunaj, kjer bo igralo s pomladnikom Rapida.

Partizan v Bosni in Hercegovini združuje 82 društev s 25.000 člani.

V IZDELAVO PREVZEMAMO STRUŽENE DELE SERIJSKE IZDELAVE — IZDELAVA KVALITETNA IN PO SOLIDNIH CENAH — ZA NAROČILA SE PRIPOROČAMO

INTERESIRAMO SE TUDI ZA NAKUP ALI POSOJLO (za določeno enega leta) PRODUKCIJSKIH REZKALNIH STROJEV VERTIKALNIH IN HORIZONTALNIH — PROSIMO ZA TAKOJŠNJE PONUDBE. V ponudbi navedite tehnične podatke

ROG

TOVARNA KOLES IN PISALNIH STROJEV LJUBLJANA — VIČ

Vse naše cene odjemalce obveščamo, da bo na črpalkah JUGOPETROLA in to v LJUBLJANI, Gosposvetska cesta, MARIBORU, Partizanska cesta, Celju, Postojni, Ajdovščini, Novem mestu, Murski Soboti in Ptujju

v dnevih 1., 2. in 4. maja DEŽURNA SLUŽBA

Dne 3. maja pa bo na vseh zgoraj navedenih črpalkah redni delovni čas. Skladišča Jugopetrola v gornjih dneh ne bodo poslovala. Istočasno obveščamo, da z dnem 30. aprila uvajamo na črpalkah v LJUBLJANI, Gosposvetska cesta, MARIBOR, Partizanska cesta, CELJU in POSTOJNI nedeljsko in nočno službo, tako, da se lahko bencin dobi v vsakem času na način, kot je označen na posameznih črpalkah

»JUGOPETROL« — LJUBLJANA

OBISČITE

III. GOSPODARSKO RAZSTAVO

goriškega okraja v SOLKANU od 1. do 11. maja 1952

Razstava je trgovskega pomena. Na razstavi se sklepajo kupoprodajne pogodbe med podjetji. Po ugodnih cenah si lahko nabavite najrazličnejše potrebščine, ki jih rabite v gospodarstvu in za opremo vaših domov. Posebno obilno je zastopana mizarstva stroka. Za pohištvo se bodo sprejemala naročila za izdelavo po okusu. — Razstava sortnih vipavskih, briških in kraških vin Preskrbljeno za pokušnjo in prodajo vin tudi v večjih količinah. Večerna zabava!

Opozorjamo na popust na avtobusih pri obisku razstave! Za skupinske obiske se obračajte na poslovalnico »PUTNIK«

KLAVND

BORGII

OSLOVENIL VLADIMIR LEVSTIK

Branila se je sprejeti Cezarja in tudi Aleksandra ni pustila pred svoje oči. Hotela je biti sama in nikoli več ne videti nobenega Borgijca. V svoji sobi je zagnala vsa zrcala, da sama sebe ne bi videla. Ponoči je globoko zastrta prišla v nunski samostan Sv. Siksta in ponižno prosila, naj jo sprejme.

XXXVI.

Kardinal La Grolaye je bil pripovedoval Lukreciji o mladem trinajsetletnem firentinskem kibarju Michelu Angelu. Nekega dne ga je naprosila, da je prišel k nji v samostan. Radovedno ga je gledala, kakor otrok ogleduje Turke in Inde.

Kipar ste?

Da, madona.

Plemič?

Iz najplemenitejšega rodu —

Ali znate svoje rokolodstvo?

Upam da, madona.

Pa vam je vaša umetnost obrti?

Moja obrt mi je umetnost. Znaite delati konje — še bolje: pol konje, pol ljudi, kentavre?

Boj kentavrov in lapitov? Poskusil bom, madona.

Umirajočega Adonisa —

Razmišljal bom o tem —

All se zanimate za izkapanine iz grških in rimskih časov? Vsa trenutek najdejo kje krasen kip, kako boginjno ali Silena. Ob tem se lahko mnogo naučite — če se hočete.

To je vsebina mojega življenja, madona. Kaj pa ste že ustvarili izvrstnega? Neko skupino, madona.

Kaj predstavlja? Snetje s križa — Morate mi jo pokazati!

Prosim, na voljo sem vam.

Lukrecija, ki jo je spremljala opatinja pri Sv. Sikstu, je stopila v njegovo delavnico. Zelo dobre volje je bila in je nenehoma zobala dateljne. Videla je začetege kentavra v ilovici. Imel je črte Aleksandra Borgia. Videla je umirajočega Adonisa. Imel je črte Alfonza Aragonskega.

Z otonim smehljajem se je obrnila k Michelu Angelu: In kaj mislite napraviti iz mene?

Tedaj je obstala pred snetjem s križa in vsa njena razigranost se je prekrhnila v trenutku, ko je pogledala to skupino. To snetje s križa — ne, to ni mučno postarana žalostna Mati božja — še čisto mlada, trpeča žena

je, meni podobna — in Kristus — ali ima črt tistega fra Girolama, ki so ga sežgali v Firenci — nesrečna krivoverca —

Glasno je rekla: Savonarola ste poznali? Kipar je molče priklimal.

Saj ni mrtve, bi se zdelo. Saj sam spi —

Da, je rekel Michel Angelo, samó spi.

Moj bog, je pomislila, jokati moram. Cutim, solze se dvigajo v meni. Kar hitro moram iti.

Pa je bilo že prepozno. Solze so se ji udrele iz oči.

Ko je odšla, se je polastil Michela Angela pijan zanos. Vrgel je dleto proč in jel slikati vrsto strastno čutnih podob: Ledo, ki jo ljubkuje labod. Venero, ki jo mljuje Amor. Leda in Venera sta imeli črte Lukrecije Borgia. Jel je pisati verze, ki jim je bila predmet adonna aspera e bellas.

In jo je imenoval: La donna mia nemica — Svojo lepko sovražnico. — In je v načrtu začel krščansko sliko, na kateri so Mati božja, Zveličar, Sv. Peter in sv. Janez, vsi v poganski nagoti, romali po firentinski pokrajini.

Lukrecija, ki jo je papež nežno klical k sebi, se je vrnila v Vatikan. Pripovedovala je očetu o kibarju Michelu Angelu.

Papež je pomislil. Naj mi napravi osnutek za moj nagrobni spomenik. Za spomenik, ki bo namenjen, da kdaj združi vse Borgijce.

Poslal je Michela Angela v carrarske kamnolome, naj dá tam ulomiti pripraven marmor. Michel Angelo se je

ob morskem bregu nameril na hrib, ki ga je bilo z morja in s kopnega galec videti. Iz tega hriča izklesal veliki kipi — zakaj bi nosil Carraro v Rim? Trupla Borgijcev je treba spraviti iz Rima v Carraro, da bodo počivala pod tem velikanskim balvanom, ki mu bom dal podobo gigantskega kentavra.

XXXVII.

Nebo se je brez oblakov bočilo nad Borgijci. Sonce je sijalo samó krivičnim. Cesare Borgia se je poročil s francosko princeso. Ko ga je v poročni noči prvič zagledala brez čelade in načelka, se je prestrašila, in malo je manjkalo, da ni omedlela. Borgijec je nosil na celu očitno znamenje francoske bolezni.

Madame, se je nasmehnil Borgijec, to znamenje na mojem čelu je od boga in od Francije. Ne znašate se nad menoj zaradi njega. Voljan sem, da se za zdaj samo in effigie zakonsko združim.

In je sedel na rob postelje, vzel lutnjo in jel prepevati Sarloti d' Albret rimske narodne pesmi, dokler ni začela ploskati z rokami in smeje se pripevati za njim. Cesare, ki se je vrnil na Laško, ni potlej nikoli več videl svoje soproge.

Francozi so se zvezali z Borgijci. Colonne so se radovoljno podvrgli. Turki so bili po Džemovi smrti napadli Italijo in se z zaskokom polastili beneških luk. Papež je oznanil križarsko vojno, kmalu za tem pa je skrivaj sklenil s Turki mir.